

ВДОСКОНАЛЮВАТИ КООРДИНАЦІЮ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Координація фундаментальних досліджень в Українській державі є одним із чільних напрямів діяльності Національної академії наук України та її установ, зарегламентованих основним нормативно-правовим актом у науковій галузі – Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також Статутом НАН України і статутами відповідних наукових установ, на які покладено координацію фундаментальних досліджень у певній галузі науки, у тому числі правознавстві.

2 березня 2010 р. в Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України відбулось чергове засідання Наукової ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України, у якому взяли участь члени Наукової ради, голови її секції, представники наукових установ та навчальних закладів юридичного профілю, органів державної влади, суду, прокуратури тощо.

З доповіддю про стан та заходи щодо удосконалення координації фундаментальних правових досліджень в Україні в 2008–2009 рр. виступив голова Наукової ради академік НАН України **Ю.С. Шемшученко**. Він відзначив, що діяльність Наукової ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України здійснювалась на базі Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України та її 12 секцій з відповідних галузей юридичної науки. Головні зусилля були спрямовані на об'єднання зусиль вчених-правознавців, наукових юридичних установ і вузів України по дослідженню актуальних і фундаментальних проблем державно-правового будівництва, поси-

лення зв'язків науки з практикою, видання колективних наукових праць з питань розвитку держави і права тощо. Доповідач детально охарактеризував результати діяльності Наукової ради в 2008–2009 рр., до яких він відніс проведення наукових досліджень в галузі державознавства і правознавства, підготовку та видання фундаментальних індивідуальних і колективних теоретичних праць, наголосив на залученні до співпраці з координації правових досліджень відповідних національних та міжнародних юридичних асоціацій, а також періодичних наукових видань, зокрема, «Правова держава», «Держава і право», «Судова апеляція», «Порівняльно-правові дослідження», «Проблеми філософії права», «Часопис Київського університету права» та ін.

В доповіді зазначалась важлива роль координації фундаментальних правових досліджень при підготовці енциклопедичних видань, підручників і посібників для юридичних вузів, монографічних праць разом з правознавцями зарубіжних країн тощо. Наукова рада довела, що у цьому напрямку вона здатна мобілізувати зусилля провідних науковців країни. У порядку координації відбувається видання низки багатотомних енциклопедій, зокрема: «Міжнародної поліцейської енциклопедії», «Енциклопедії сучасної України» та «Історичної енциклопедії України». В 2008–2009 рр. Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України були видані «Енциклопедія цивільного права» та «Великий енциклопедичний юридичний словник». Ці видання отримали позитивну оцінку юридичної громадськості і зараз широко використовуються як теоретиками, так і практиками. В 2009 р. Розпочався новий проект по виданню 3-томної «Енциклопедії міжнародного права». Окрім правознавців-міжнародників, до цієї роботи залучені юристи-практики – працівники Міністерства закордонних справ.

Значна частина доповіді була присвячена проблемам, які виникають в процесі здійснення координації фундаментальних правових досліджень, а також конкретним заходам щодо їх вирішення. Окремо наголошувалось, що Наукова рада та її секції мають підвищити ефективність використання свого наукового потенціалу; до роботи з координації фундаментальних правових досліджень необхідно залучати провідних фахівців у відповідних галузях юриспруденції. Було також висловлено пропозицію щодо доцільності проведення у поточному році Всеукраїнської науково-координаційної наради з питань розвитку юридичної науки та освіти, посилення їх зв'язків з практикою.

В обговоренні доповіді взяли участь члени Наукової ради: директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України, керівник секції господарського права, академік НАН України **В.К. Мамутов**; головний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, член-кореспондент НАН України **В.Ф. Сіренко**; завідувач відділу зв'язків з органами правосуддя апарату Верховної Ради України, член-кореспондент Національної академії правових наук (НАПрН) України **А.О. Селіванов**; заступник голови Вищої ради юстиції України, академік НАПрН України **В.І. Андрейцев**; директор Інституту законодавства Верховної Ради України, член-кореспондент НАН України **О.Л. Копиленко**; завідувач відділу Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, керівник секції кримінального права, кримінології та судоустрою, академік НАПрН України **О.М. Ко-**

стенко; ректор Київського університету права НАН України, професор **Ю.Л. Бошицький**; завідувач відділу Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, керівник секції теорії держави і права, член-кореспондент НАПрН України **Н.М. Оніщенко**; заступник директора Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, заступник голови Наукової ради, член-кореспондент НАПрН України **В.П. Нагребельний**.

У виступах містився аналіз правових досліджень у відповідних галузях юридичної науки, акцентувалась увага на необхідності планування та прогнозування наукових розробок, проведення порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду вирішення сучасних правових проблем, уніфікації юридичної термінології, активізації участі вчених-правознавців у розробці найважливіших законодавчих актів, передусім конституційних. Висловлювались таких конкретні пропозиції щодо наукового забезпечення адміністративної та судової реформ, підготовки фундаментальних монографічних та енциклопедичних праць з державознавства і правознавства, поліпшення координації при плануванні і підготовці дисертаційних досліджень, впровадження результатів наукових розробок в практику державно-правового будівництва та ін.

На основі доповіді та за результатами її обговорення було прийнято постанову, якою діяльність Науковою ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України визнана такою, що відбувалась на належному рівні.

У постанові запропоновано зосередити основні зусилля вчених-правознавців на здійсненні досліджень: проблем ефективності державної влади в Україні; проблем взаємодії держави, права і економіки; проблем удосконалення правової системи України; проблем протидії корупції та злочинної діяльності. Визнано за доцільне продовжити розвиток енциклопедичних юридичних досліджень.

Звернуто увагу Наукової ради на необхідності здійснення координації фундаментальних правових досліджень актуальних проблем держави і права на засадах більш тісного взаємозв'язку теорії та юридичної практики. У зв'язку з цим запропоновано рекомендувати Президентові України окликати Всеукраїнську науково-координаційну нараду правознавців з питань розвитку юридичної науки, освіти та практики.

Наголошено також на необхідності вдосконалення організації роботи Наукової ради та її секцій, посилення ролі секцій як основної ланки координації фундаментальних правових досліджень.

На засіданні Наукової ради також було розглянуто низку організаційних питань, а саме: частково оновлено склад ради; уточнено назви її секцій і підсекцій; затверджено їх персональний склад тощо. Зокрема, визначено, що у складі Наукової ради функціонуватимуть такі секції: теорії держави і права (керівник – член-кореспондент НАПрН України **Н.М. Оніщенко**); історії держави і права (керівник – кандидат юридичних наук, професор **І.Б. Усенко**); конституційного права та місцевого самоврядування (керівник – доктор юридичних наук **О.І. Ющик**); адміністративного права та державного управління (керівник – академік НАПрН України **В.Б. Авер'янов**); цивільного права та цивільного процесу (керівник – академік НАПрН України **Я.М. Шевченко**);

трудового права та права соціального забезпечення (керівник – член-кореспондент НАПрН України **Н.М. Хуторян**); господарського права та господарсько-процесуального права (керівник – академік НАН України **В.К. Мамутов**); екологічного та космічного права (керівник – академік НАПрН України **Н.Р. Малишева**); земельного та аграрного права (керівник – член-кореспондент НАН України **В.І. Семчик**); кримінального права, кримінології та судоустрою (керівник – академік НАПрН України **О.М. Костенко**); міжнародного права та порівняльного правознавства (керівник – член-кореспондент НАПрН України **В.Н. Денисов**); політико-правових досліджень (керівник – член-кореспондент НАПрН України **І.О. Кресіна**).

Для забезпечення поточної діяльності Наукової ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України у період між її засіданнями створено бюро у складі: голова ради академік **Ю.С. Шемшученко**, заступники голови – член-кореспондент НАПрН України **В.П. Нагребельний** і доктор політичних наук **В.П. Горбатенко**, вчений секретар ради, кандидат юридичних наук **Д.В. Бусуйок**, а також керівники секцій.